

Гладкий В.В.

магістр права,

Высшая менеджерская школа в Легнице

ДОЛГОСРОЧНЫЕ ПЕРСПЕКТИВЫ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ В УКРАИНЕ В СВЕТЕ АНТИКОРРУПЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ

В мировом Индексе восприятия коррупции (*CPI*) за 2016 Украина получила 29 баллов из 100 возможных, заняв вместе с Россией 131 место из 176 позиций [1, р. 6–7]. В то же время, по результатам исследования, проведённого в т.г. аудиторской компанией *Ernst & Young*, наше государство оказалась на 1-м месте (в 2015 г. – на 7-м) по уровню коррупции среди 41 страны ЕМЕА. Контраст показателей восприятия коррупции (по *CPI-2016*) в Украине (29 баллов) и других цивилизованных европейских стран (Бельгия – 77, Финляндия – 89, Дания – 90 баллов), указывает как на то, что Украина является европейским государством не ментально, а, увы, территориально, так и на крайнюю неэффективность современной антикоррупционной политики в нашем государстве. При этом, обратим внимание на то, что с 2014 г. законодателем был пересмотрен институциональный вопрос противодействия коррупции путём последующего учреждения специализированных антикоррупционных органов, результаты деятельности которых и по сегодняшний день остаются дискуссионными: с одной стороны, например, НАБУ активно занимается противодействием коррупции, а, с другой – данные *CPI-2016*, а также иные экспертные исследования указывают на то, что специализированные антикоррупционные органы характеризуется избирательным подходом к определению подозреваемых в коррупционных преступлениях и политической заангажированностью в противодействии коррупции. Особую обеспокоенность вызывают резонансные случаи коррупции в самих антикоррупционных органах власти, а, прежде всего, в НАБУ.

Разумеется, соответствующее состояние коррупции в Украине можно свести к объяснению политической нестабильностью в государстве: политическая нестабильность делает возможной экономическую нестабильность на макро- и микроуровнях, а та, в свою очередь, – обуславливает коррупцию. Однако общеизвестно, что коррупция в той или иной мере имеет место в любом государстве, представляясь атрибутом природы большинства приматов (данные выводы можно связать с экспериментом с капуцинами по приобщению их к экономическим отношениям [2], проведённом учёными из Йельского ун-та в 2006 г.). Потому, акцентируем внимание на важности в этом вопросе именно уровня коррупции в соответствующем человеческом обществе, очерченном определённой территорией. Так не вызывает должных возражений тот факт, что политическая стабильность в государстве зависима от коррупции, а сама коррупция – от политической стабильности государства. Однако, следует заключить, что эта зависимость по своей сути – вторична. И показатель политической стабильности, и уровень коррупции, будучи связанными друг с другом, логично исходя друг из друга, одинаково обусловлены

цивілізованістю держави і рівнем гідності (цей рівень вказує на те, наскільки людина відчуває себе людиною) активної і пасивної частини громадян. Несомненно, економічно незрозумілі держави не можуть продукувати високу цивілізацію, а почуття гідності економічно угнетеного населення цих країн не передбачає рівня, відповідного громадянам цивілізованих країн. Більше того, з відростанням показників рівня життя в цивілізованих державах, можна констатувати тенденцію до самозниження людської гідності у громадян незрозумілих і декларативно розвинутих країн. При всьому тому, звернемо увагу на те, що самознижений людина не здатна до ефективного економічного активності, обираючи собі на гідне для людини існування. Т.е. первинним тут буде не вплив економіки на людину, а людини на економіку.

Отже, можемо спостерігати певну закономірність, чим більше людина відчуває, усвідомлює себе людиною, тим в більшій ступені буде його прагнення до цивілізації, виключаючи в нас багато звичних для нас (як для приматів) моделей поведінки. Нецивілізованість не сприяє і, більше того, блокує імпульс відторгнення від змінних моделей поведінки. Тому, дисциплінарні методи боротьби з корупцією (як це має місце бути в КНР) не можуть принести належного довготривалого ефекту в довготривалій перспективі: правовий владний забезпечення реальності суворого адміністративного або кримінального покарання за корупційні дії надає позитивний результат практично миттєво (потенціальні корупціонери, уникнувши можливої юридичної відповідальності, будуть дистанціюватися від корупційної практики або навіть брати участь в антикорупційній політиці), разом з тим, час і статичність умов протікання антикорупційної політики дозволяють потенціальному (таким його роблять умови) корупціонеру адаптуватися до нових умов, і вже в цих умовах виробляти паразитарну практику (відповідно: реформи в світлі такої антикорупційної політики по суті зводяться до «ребрендингу» уразливих в своєму сприйнятті корупції державних органів; реформа обесценивається переміщенням службовців, стаючи «перестановочною реформою»). Так, незважаючи на свою порівняльну економічну вигоду (порівняно з витратами на забезпечення: гідної життя людини, прав і свобод людини, реально володіючи якими, людина відчуває себе людиною; просвітницької діяльності тощо.) і швидкість досягнення позитивних, але тимчасових результатів, модель боротьби з корупцією за принципом збільшення суворого покарання або ж шляхом ускладнення державного апарату спеціальними антикорупційними органами – нецільова, а також незмінно веде до повернення до старого (або ж до більш високого) рівня корупції. Виключає повернення до старого поведінки чиновників – його відторгнення, обумовлене «планкою цивілізації», висота якої, як ми вже вказували, встановлюється державою, шляхом постійних витрат. Ввиду цього, достатня боротьба з корупцією повинна зводитися, з однієї сторони, до

оцивизованности граждан, а с другой – к административным мерам воздействия на человека путём установления справедливой юридической ответственности за коррупционные правонарушения и путём функционирования специальных антикоррупционных органов власти. При этом нужно учитывать, что позитивные результаты таких преобразований будут нами наблюдаться лишь в долгосрочной перспективе, к чему Украина, возможно, не будет готовой, принимая во внимание также «Крымский кризис» и нерешённость конфликта на некоторых территориях Донецкой и Луганской областей Украины.

Отметим, что подобные соображения по данному вопросу также высказывал украинский учёный Вл.А. Веклич (V.O. Veklych), обращая внимание на необходимости изменения самой системы общественных отношений в Украине, «поскольку политико-»правовые» реалии в значительной степени является поражёнными коррупционными явлениями», значительно затрудняя преобразования «в различных сферах общественной и государственной жизни страны» [1, с. 19]. Однако, следует уточнить, что общественные отношения в государстве являются отражением ментальности, правовой культуры и правовой сознательности участников соответствующих отношений (точнее – преобладающей их части). В свою очередь, ментальность, правовая культура и сознательность индивида отражает его уровень цивилизованности и самоуважения через призму человеческого достоинства. Посему, современная Украина должна концентрировать своё внимание не на изменении общественных отношений (снова-таки, увеличивая массу нормативно-правовых актов декларативного характера), а на изменении самосознания граждан (с тем, чтобы человек чувствовал себя полноправным членом человеческой семьи) и повышения уровня их цивилизованности.

Но возможно ли это в современной Украине? Согласимся с д-ром Э. Уилсоном (Andrew Wilson) в том, что Украина в большей степени является идеальной ареной для олигархического влияния, чем многие автократии в этом регионе. Олигархия аннулировала надежды Оранжевой революции на перспективные экономические и социальные реформы [2, р. 4], это же она уверенно осуществляет и в наше время. По показателям *CPI-2016* Украина разделила с Россией 131 место, что, среди прочего, указывает также и на фактическую идентичность уровня цивилизованности этих государств, а также на относительную одинаковость ощущения гражданами этих стран собственного достоинства. В это же время, иные постсоветские страны по данным *CPI-2016* являются либо образцом уровня восприятия коррупции (Финляндия, Эстония, Литва, Латвия, Грузия), либо, не являясь таковым, но делают в этом отношении некие успехи (Беларусь).

Принимая во внимание изложенное, отметим, что концептуальное отделение от советского прошлого, фактическое отделение от РФ в современной Украине, к сожалению, определяются лишь политическими заявлениями и географическим координатами. Вместе с тем, не преодолев коррупцию, переосмысливая саму борьбу с этим паразитарным явлением, а также, не обеспечив возможности для расцвета цивилизации в государстве, все реформаторские достижения украинской политики в перспективе будут

обречены на обесценивание. Ввиду этого, сам факт независимого, суверенного существования Украины от России, демонстрирующей свои евроазиатские претензии, будет временным фактом, поскольку коррупция считается приоритетной угрозой национальной безопасности, прежде всего, из-за способности отчуждать неотчуждаемое, а, в частности, и само государство.

Список использованных источников:

1. Transparency International Corruption Perceptions Index 2016. London: EY, 2017. 12 p.
2. Chen M.K., Lakshminarayanan V., Santos L.R. How Basic Are Behavioral Biases? Evidence from Capuchin Monkey Trading Behavior. *Journal of Political Economy*. Chicago. 2006. Vol. 114. № 3. P. 517–537. Doi 10.1086/503550.
3. Веклич В.О. Політико-правові аспекти системи протидії корупції: до питання щодо її ефективності й функціональної значущості (спрямованості). *Часопис Київського університету права*. Київ. 2016. Вип. 4. С. 18–22.
4. Wilson A. Survival of the Richest: How Oligarchs Block Reform in Ukraine. *ECFR Policy Briefs*. London. 2016. № 160. P. 1–12.

Голотяк-Пенкальська М.В.

*докторант юридичних наук,
Ягеллонський Університет у м. Краків*

ЗНАЧЕННЯ ОБМІНУ ІНФОРМАЦІЄЮ В ПОДАТКОВОМУ ПРАВІ

Зважаючи, що серед основних цілей Стратегії національної безпеки України є забезпечення інтеграції України до Європейського Союзу шляхом проведення системних політичних і соціально-економічних реформ в Україні, широкомасштабної адаптації законодавства України до норм і правил ЄС та з огляду на важливість співпраці як між Україною та ЄС, так і між державами-членами Європейського союзу в податковій сфері, стає все більше актуальним дослідження питань, що пов'язані з обміном інформацією між податковими органами держав-членів Європейського Союзу у податковій сфері, здобуткам та проблемам, що виникають під час їх реалізації.

Регламент Ради (ЄС) № 904/2010 встановлює принципи, якими необхідно керуватися всім державам-членам Європейського Союзу під час взаємної співпраці між податковими органами цих держав у сфері обміну інформацією, контролю правильного застосування ПДВ у відношенні до трансакцій на внутрішньому ринку, боротьби з податковими шахрайствами, що пов'язані із ПДВ та інших дій, що врегульовані цим регламентом. Юридичні підстави для обміну різного виду податковою інформацією між державами-членами Європейського Союзу містять також договори про уникнення подвійного оподаткування [1, ст. 295, 305].

Вся система обміну інформацією побудована на трьохрівневій структурі органів, які мають повноваження обмінюватися інформацією та вчиняти інші